

FRIDA
SKYBÄCK

LUKUPIIRI
MAAILMAN LAIDALLA

*Frida
Skybäck*
≈
*Lukupiiri
maailman
laidalla*

SUOMENTANUT ANNAMARI TYPPÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos
Bokcirkeln vid världens ände

© Frida Skybäck 2019 by agreement with Enberg Agency

Suomenkielinen laitos © Annamari Typpö ja WSOY 2022

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-45215-8

PAINETTU EU:SSA

Tildalle & Klaralle

1

Keskiviikko 29. toukokuuta

KUN PATRICIA SLOANE avaa pitkänomaisen postilaatikon ja tarttuu päivän postiin, hän ei ensin kiinnitä valkoiseen kirjekuoreen mitään huomiota. Hän nappaa kirjeet, lehdet ja mainoslehtiset kainaloonsa, taittaa punaisen lipun alas ja astelee kohti porttia.

Vaikka on vasta toukokuu, lämpö on jo asettunut paksunä peittona Charlottesvillen ylle. Ruoho on kärehtänyt keltaiseksi, ja maa on niin kuivaa, että se on halkeillut sieltä täältä.

Patricia laskee kätensä valkoiseksi maalatulle portinpylväälle. Takana on poikkeuksellisen pitkä työpäivä Mackenzien yläkoulussa. Aamu oli alkanut palohälytyksellä kesken kahdeksaluokkalaisten seksuaalikasvatustunnin.

Patricia oli tiennyt heti, että se oli väärä hälytys. Hän oli nähnyt Dennis Roddin juoksemassa käytävällä tupakan-sytytin kädessään. Siitä huolimatta heidän oli ollut turvallisuusyistä pakko tyhjentää koulurakennus, ja viidensadan nuoren saaminen riviin jalkapallokentälle oli ollut osapuulle yhtä helppoa kuin hurjistuneen puhvelilauman ohjaaminen aivan liian pieneen aitaukseen.

Patricia hieroo särkevää olkapäätään. Keskeytys oli tietenkin tarkoittanut, että kasiluokkalaisilta oli jäänyt osa seksuaalikasvatustunnista väliin, mikä oli saanut heidän biologianopettajansa Mr Alvarezin hermostumaan. Hän oli murehtinut sitä, että oppilaat olivat päässeet osallisiksi vain luennon ensimmäisestä, tiedollisesta osiosta ja menettäneet toisen puoliskon, jolla hänen oli ollut määrä käydä

läpi – kuten hän itse asian ilmaisi – »lisääntymiselinten vastuuttoman käytön» seurauksia. Niinpä hän oli vaatinut, että lukujärjestystä muutettaisiin välittömästi niin, että hän voisi vetää tuntinsa loppuun. Patrician oli tehnyt mieli vastata, että Mr Alvarezin olisi itse pitänyt harkita uudelleen vastuutonta tapaansa käyttää partavettä. Sen sijaan hän oli onnistunut saamaan kiinni oppilaiden matematiikanopettajan, joka oli suostunut luovuttamaan puoli tuntia omasta opetusajastaan Mr Alvarezille.

Siinä vaiheessa kello oli jo ehtinyt lyödä kymmenen, ja Patricialla oli ollut iso osa aamun tehtävistä vielä tekemättä. Neljäkymmentäviisi minuuttia myöhemmin, juuri kun hän oli ollut taas pääsemässä vauhtiin, Rachel Morgan oli tullut paikalle sormet sieraimiin tungettuina. Hänellä oli ollut liikuntavaatteet yllään, ja rullalla olevien sukkiensa yläpuolella oli näkynyt naarmuja.

»Liukutaklaus», hän oli mutissut.

Valitettavasti Patricia oli ollut juuri sillä hetkellä uppouneena rehtorin kilometrin mittaiseen raporttiin, joka käsitteli henkilöstön materiaalikulutusta, ja kun hän oli sattunut vastaamaan »Anteeksi mitä?» tyttö oli kiskaissut sormet nenästään, josta oli suihkunnut verta koulun vaakunalla koristellulle kynnysmatolle.

Patricia ei ollut nähnyt muuta vaihtoehtoa kuin kiskaista suosikkihuivinsa harteiltaan ja painaa se Rachelin kasvoille. Sitten hän oli yrittänyt ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitajaan, mutta Mrs Fletcher oli ollut tavalliseen tapaan koulutuksessa, ja lopulta Patrician oli ollut pakko murtautua hänen vastaanottohuoneeseensa. Kun Patricia hyvän aikaa myöhemmin oli lähettänyt Rachel paran matkoihinsa vanutupot nenässään, koulun kello oli juuri soinnut ruokatunnille.

»Tietäisitpä, millainen päivä minulla on ollut», Patricia sanoo ja tervehtii Barrya, suurta labradoria, joka on portilla

häntä vastassa. Barry heiluttaa iloisesti päätään ja Patricia hymyilee. Hän ei ikinä uskaltaisi asua yksin maatilalla Mill Creekissä ilman koiraa. Barry ei ole ainoastaan vahtikoira vaan myös hänen seuralaisensa niinä hetkinä, kun hän tuntee itsensä yksinäiseksi. Barry tepsuttaa iloisesti Patrician perässä häntä viuhuen ja seuraa häntä verannalle, missä Patricia istahtaa siniseksi maalattuun keinutuoliin.

Tuuli puhaltaa peltojen poikki ja viilentää mukavasti, kun Patricia selaa postia ja järjestää sitä pieniin pinoihin. Laskut päätyvät omaan läjäänsä, läheisen sekatarvakaupan mainoslehtinen ja viljelijöille suunnattu aikakauslehti omaansa. Lopulta hänellä on kädessään enää yksi kirje. Kuori on pieni, osoite on tekstattu huolellisesti mustalla ja oikeassa yläkulmassa on ulkomainen postimerkki.

Patricia kääntää kuoren ympäri. Ei lähettäjän nimeä. Hän saa harvoin käsin kirjoitettuja kirjeitä ja ajattelee ensin, että kirje on tarkoitettu naapurin Tomille ja Eunicelle. Heillä on viimeisten kymmenen vuoden aikana asunut useita hollantilaisia, ranskalaisia ja saksalaisia vaihtopilaita, jotka ovat tulleet viettämään vuoden oikeassa amerikkalaisessa high schoolissa. Patricia ei ole koskaan ymmärtänyt, miksi vanhemmat, joilla on varaa lähettää lapsensa ulkomaille, päätyvät valitsemaan juuri Mill Creekin, mutta ilmeisesti olutpingiksestä ja pullonpyörytyksestä voi oppia jotain, jos sitä harrastaa englanninkielisessä ympäristössä. Kirjettä ei kuitenkaan ole osoitettu Tomille ja Eunicelle, se on osoitettu hänelle.

Patricia yrittää avata valkeaa kuorta, mutta liima on tiukassa ja kotimatka lämpimässä säässä on tehnyt hänet janoiseksi. Niinpä hän astuu sisään taloon, kaataa itselleen lasillisen jääteetä jääkaapissa olevasta kannusta, etsii veitsen kuoren avaamista varten ja palaa sitten ulos.

Punaisen ladon ovi paukkuu tuulessa. Rakennus kaipaa pintaansa uutta maalia – väri on haalistunut auringossa ja

vanha maali alkanut hilseillä – mutta Patriciaalla ei ole sen paremmin aikaa kuin rahaakaan tilanteen korjaamiseen.

Väsyneenä hän silmäilee tiluksiaan. Paikka on näyttänyt samalta hänen lapsuudestaan asti. Vihreä tupakkapello aaltoilee tuulessa, ja sen takana vehnä hehkuu kullan sävyissä naapurin auringossa kimmeltävän viljasiilon ympärillä.

Patricia käyttää lehteä viuhkana ja löyhyttelee itseään. Hänen pientilansa ei ole koskaan pystynyt kilpailemaan Hendersonien kanssa, ja viime vuosina hän on vähitellen karsinut toimintaansa. Suurin osa vanhemmilta perityistä maista on myyty, lehmät ja porsaat huutokaupattu pois, ja hän on hankkiutunut eroon myös niistä muutamista koneista, joilla vielä on ollut jälleenmyyntiarvoa. Tavallaan hän olisi mielellusti jatkanut eläintenpitoa, mutta eihän tällaista tilaa voi hoitaa yksin. Jäljellä on enää muutama kana ja pieni kasvimaa, jossa hän viljelee kurpitsaa, tomaattia ja papuja. Silti hän kaippaa edelleen kotieläinten ääniä ja tuoksua.

Joskus Patricia miettii, millaista hänen elämänsä olisi nyt, jos hän olisi muuttanut muualle. Hänen ei ollut koskaan ollut tarkoitus jäädä pitämään tilaa, mutta kun hänen nuorempi sisarensa Madeleine oli yli kolmekymmentä vuotta sitten kadonnut, Patricia ei ollut pystynyt luopumaan siitä.

Hän katsoo keinutuolin käsinojaa, johon on kaiverrettu M ja P, ja huokaa. Lapsena he olivat olleet aina kahden. He olivat viettäneet kaiken aikansa yhdessä, ja vanhempana Madeleine oli ollut Patrician uskottu. Kun Patricia oli muuttanut kotoa, hänellä oli ollut tapana soittaa sisarelleen joka sunnuntai. He olivat saattaneet puhua tuntikausia, maata sängyllä ja kierittää puhelimen johtoa sormensa ympärille jutellessaan kaikesta, mitä viikon aikana oli tapahtunut. Aina kun Patricia oli kertonut mönkään menneistä trefeistä tai jostakin nolosta sattumuksesta yliopistolla, Madeleine oli ulvonut naurusta niin, että isä oli hakannut seinää.

Siksi Patricia ei ollut ollut yksinomaan iloinen, kun Madeleine oli kertonut saaneensa harjoittelupaikan pienen ruotsalaiskylän vapaakirkosta. Tietenkin hän oli ymmärtänyt, että se oli siskolle mahdollisuus päästä näkemään maailmaa ja oppia tuntemaan heidän äitinsä kotimaata, mutta hän ei silti olisi halunnut päästää siskoa lähtemään. Yhtäkkiä heidän välillään olisi kokonainen valtameri.

Patricia pudistaa päätään. Häntä alkaa vieläkin itketä, kun hän muistelee heidän viimeistä yhteistä hetkeään. Patricia oli vienyt Madeleinein Charlottesvillen rautatieasemalle. Madeleine oli ollut niin onnellinen. Hänen silmänsä olivat kimmeltäneet odotuksesta, ja hän oli vilkuttanut iloisena junasta. Jos Patricia olisi tiennyt, mikä heitä odotti, hän olisi estänyt Madeleinea lähtemästä. Sen sijaan hän oli vain vilkuttanut takaisin.

Hän koskettaa käsinojan kaiverrusta. Tuntuu omituiselta menettää ihminen, jota rakastaa. Vielä omituisemmalta se tuntuu, kun ei tiedä, mitä toiselle on tapahtunut. Madeleine oli ehtinyt asua pienessä kylässä vain pari kuukautta ennen katoamistaan. Eräänä päivänä hän oli vain pakannut laukunsa ja poistunut kirkolta kertomatta kenellekään, mihin oli matkalla. Sen jälkeen kukaan ei ollut nähnyt hänestä vilaustakaan.

Patricia karkottaa ajatuksen mielestään ja tarttuu kirjekuoreen. Lukulasit ovat laukussa, mutta hän ei jaksa kaivaa niitä esiin. Hän siristää silmiään ja yrittää saada tekstistä selvää. Siniharmaassa postimerkissä on kuva kruunupäisestä kuningattaresta.

Hän sormeilee kuorta ja tavaa kirjaimia puolihuolimattomasti. Ruotsi.

Patricia hätkähtää. Onko hän saanut kirjeen Ruotsista?

Nopeasti hän työntää veitsen kirjekuoren reunan alle ja repii kuoren auki. Sydän jyskyttää rinnassa, kun hän tuuppaa sormensa kuoreen, mutta suureksi yllätykseksi sisällä ei

olekaan kirjettä. Kuori on tyhjä. Jotain siellä kuitenkin on, Patricia tuntee sen, ja kun hän kääntää kuoren ylösalaisin, se jokin putoaa ulos.

Patricia tuijottaa kämmenellään olevaa ohutta kaulaketjuja. Yhtäkkiä hän voi pahoin eikä tiedä, mitä tekisi. Sisäinen ääni kehottaa häntä nousemaan ja pakenemaan paikalta, mutta hän ei liikahtakaan.

Tärisevin käsin hän kohottaa ohuen ketjun aurinkoa vasten. Hopeinen ketju hohtaa himmeästi, ja pieni nuotin mallinen riipus heiluu edestakaisin.

Patricia puristaa kaulakorua sormissaan. Hän tunnistaa sen heti, vaikkei ole nähnyt sitä yli kolmeenkymmeneen vuoteen.

Hän tuo riipuksen hitaasti lähemmäs kasvojaan ja tutkii sitä. Tuntuu kuin maailma olisi yhtäkkiä mennyt sijoiltaan. Hän oli antanut tämän kaulakorun Madeleinellem 18-vuotislahjaksi. Siskolla oli ollut se kaulassa, kun hän oli lähtenyt Ruotsiin.

Patricia sulkee silmänsä. Ajatukset pyöriivät kehää, ja hän yrittää saada niistä jotakin tolkkua. Onko tämä Madeleinein kaulakoru, ja jos on, miksi se on lähetetty hänelle? Tarkoittaako tämä, että joku tietää, mitä hänen sisarelleen oli tapahtunut?

Hän kohottaa katseensa vasta kun Barry puskee häntä kuonollaan. Hän nousee jalkeille ja hoipertelee keittiöön. Ulkona on melkein yhtä lämmin kuin sisällä, ja hän avaa vesihanan ja kumartuu huuhtomaan kasvojaan.

Kylmä vesi valuu kaulalle, ja Patricia vetää henkeä. Barry on istahtanut matolle hänen viereensä. Koira näyttää toiveikkaalta, luulee kai saavansa jotakin syötävää.

Patricia tarttuu keittiöpöyhkeeseen ja kuivaa kasvonsa. Hän yrittää laskea kaulakorun kädestään, mutta ei saa siitä silmiään irti. Hän hieroo hämmentyneenä niskaansa.

Yli puolet elämästään Patricia on miettinyt, mitä hänen pikkusiskolleen oli tapahtunut. Hän on rakentanut mielessään monenlaisia skenaarioita ja yrittänyt selvittää, miksi Madeleine oli kadonnut, mutta yksikään niistä ei ole tyyntyttänyt hänen mieltään. Epätietoisuus varjostaa Patriciaan elämää, eivätkä avoimet kysymykset jätä häntä rauhaan. Hän on alkanut uskoa, ettei sellaisesta surusta voikaan vapautua, että se kulkee aina mukana, tyhjänä kolona sydämessä.

Hän painaa kätensä Barryn pääläelle ja silittää koiran pehmeää turkkia. On kuin kaikki tunteet olisivat yhtäkkiä kadonneet. Jos kaulakorun lähettäjä tosiaankin tietää jotakin, hänet olisi löydettävä. Mutta miten ihmeessä Patricia saa selville, kuka lähettäjä on?

Vaikkei vielä ole päivällisaika, hän kaataa kuivamuonaa Barryn teräksiseen ruokakulhoon. Koira heiluttaa innokkaasti häntäänsä ja käy ruoan kimppuun heti, kun Patricia laskee kulhon lattialle. Patricia katselee koira. Vuosikausia hän on rukoillut ja toivonut jonkinlaista merkkiä, mutta nyt kun hän on sellaisen saanut, hän tuntee itsensä oudon kylmäksi.

»Minun pitää kai lähteä Ruotsiin», hän sanoo vaisusti Barrylle. »Minun pitää kai matkustaa sinne toistamiseen Madeleinea etsimään.»

Barry nostaa katseensa ja tapittaa häntä kilteillä silmillään, ja hetken ajan Patriciaa tuntuu, että koira ymmärtää tismalleen, miltä hänestä tuntuu. Sitten Barry painaa päänsä takaisin alas ja jatkaa maksanmakuisten nappuloidensa rouskuttelua.

2

Lauantai 8. kesäkuuta

RADION NAPPULA on löystynyt mutta loksahtaa silti, kun Evy vääntää sitä tasan kello 7.54, juuri kun maa- ja merisäätiedotus on alkamassa. Laite on vasta kymmenvuotias, mutta se on alkanut jo reistailla, ja Evy tietää, että on vain ajan kysymys, kun hänen on lähdettävä bussilla kaupunkiin ostamaan uutta. Ja hän vihaa kaupungissa käymistä.

Hetken aikaa eetterissä on hiljaista, sitten miespuolinen meteorologi esittelee itsensä. Evy huokaa. Joskus hän miettii, millä perusteella sääihmiset oikein palkataan. Etsitäänkö sinne tarkoituksella ihmisiä, jotka kuulostavat ärsyttäviltä? Ehkä Ruotsin radio haluaa, että ihmiset nukahtavat säätiedotuksen aikana, ehkä käynnissä on jonkinlainen koe?

Meteorologi puhuu hitaasti. Kuulostaa siltä kuin hän olisi juuri herännyt ja lukisi muistiinpanojaan ääneen miettien samalla, miten pitkään aamiaismunia pitäisi keittää. (Tykkään löysästä keltuaisesta, mutta kovaksi keitetyn munan voi toisaalta siivuttaa voileivän päälle. Sitä paitsi näkyvyys Itämeren eteläosassa on hyvä, sadekuuroja ei pitäisi esiintyä, aamupäivällä tuulee luoteesta 7–12 metriä sekunnissa, mutta se on tilapäistä ja vedenkorkeus on ennallaan.)

Evy painaa kynänsä voimakkaasti muistilehtiötä vasten ja kirjoittaa niin nopeasti kuin pystyy. Hän ei saa jättää mitään väliin, sillä seuraava merisäätiedotus on vasta kello 12.55.

Kun Evy on valmis, hän hörppää kahvia ja antaa katseensa lipua ikkunaan. Vaikka tänään onkin hyvä sää, onnettomuuksia voi silti tapahtua. Hieno sää tarkoittaa

pikemminkin suurempaa riskiä, kun useammat ihmiset lähtevät rannalle.

Hän on juuri levittämässä voita, maksapasteijaa ja kurkua kahdelle näkkileipäviipaleelle, kun ulkoa kuuluu äänestä naukumista ja raavintaa. Evy nousee ähkäisten pöydästä ja nilkuttaa ovelle.

Saba seisoo rappusilla ja venyttelee aamuauringossa. Se ei näytä lainkaan nolostelevan, vaikka on ollut ulkona koko yön. Se vain heilauttaa laiskasti mustaa häntäänsä kuin sanoakseen, että kuningatar on saapunut kotiin.

Evy raottaa ovea ja mulkaisee kissaa, joka mulkaisee välinpitämättömästi takaisin.

»Sisään sieltä», Evy mutisee ja antaa kissan livahtaa ohitse. Saba hyppää tyhjälle keittiötuolille, ja Evy lusikoi maksapasteijaa pöydälle kattamalleen lautaselle.

He syövät ääneti. Evystä tämä on päivän paras hetki. Hän uppoaa muutamaksi minuutiksi ajatuksiinsa ja tuntee näkkileivän murenevan suussa ja sulavan yhteen rasvaisen pasteijan kanssa. Sitten ulkoa kuuluu taas jotakin. Naapurin ovi kolahtaa kiinni, ja Evy vilkaisee kauhistuneena kelloa. Joko se on puoli yhdeksän?

Evy sulkee pasteijapurkin kannen. Tavallisesti hän on näihin aikoihin jo syönyt aamiaisensa, mutta tänään kirottu nivelrikko on hidastanut menoa. Kun polvea särkee, liikkuminen on hankalaa, ja hän unohtuu istumaan luvattoman pitkäksi aikaa.

»Alas!» hän suhahtaa Saballe ja yrittää samalla vetää verhoa avoimen ikkunan peitoksi. Liian myöhäistä. Yusuf seisoo jo ikkunan takana ja vilkuttaa.

»Huomenta», mies sanoo iloisesti. Hän on tavalliseen tapansa pukeutunut ruskeaan paitaan, vihreään liiviin ja khakihousuihin, joiden puntit ulottuvat juuri ja juuri polvien alapuolelle ja saavat hänet näyttämään entistä lyhyemmältä.

Evy tuijottaa miestä.

»Sinä peität näköalan.»

»Anteeksi», Yusuf mutisee ja astuu nopeasti sivuun.

»Halusin vain sanoa...»

Hän takeltelee ja Evy muljauttaa silmiään.

»Niin mitä sinä halusit sanoa?»

»Että... että Saba tuli yöllä parvekkeelleni. Taas.»

Evy painaa käden otsalleen. Hän ja Yusuf ovat olleet naapureita yli vuosikymmenen ajan, mutta lukuisista hienovaraisista vihjeistä huolimatta mies ei ole tajunnut, ettei Evy ole kiinnostunut hänen seurastaan. On suorastaan käsittämätöntä, miten monilta tämän kylän asukkailta tuntuvat täysin puuttuvan sosiaaliset taidot.

»Vai niin. Ja mitähän minun pitäisi asialle tehdä? Valvoa kaiken yötä ja vahtia kissaa, niinkö?»

Yusuf liikehtii levottomasti, ja pieni ärsyttävä mäyräkoira pyörii hänen jaloissaan.

»Ei, se ei tietenkään ole mahdollista.»

Evy huokaa.

»Älä anna sille ruokaa, niin ongelma ratkeaa itsestään.»

»Mutta enhän minä ole tehnyt niin kuin kerran, silloin kun sinä olit sairaalassa», Yusuf protestoi.

Saba on syönyt maksapasteijansa ja kehrää tyytyväisenä kuin tietäisi täsmälleen, mitä on tehnyt. Evy alkaa kerätä lautasia pöydältä.

»En ehdi nyt puhua enempää», hän sanoo päättäväisesti.

»Et, et tietenkään», Yusuf nyökkää. »Sinunhan on tehtävä kierrokseksi.»

»Juuri niin.»

Yusuf kiskaisee Melkeriä hihnasta.

»Ainakin tänään on kaunis sää», hän yrittää jatkaa.

»Se ei takaa mitään.»

»Eipä tietenkään.»

Evy nousee ylös ja mulkoilee miestä, kunnes tämä tajuaa lähteä tiehensä.

»Nähdään myöhemmin», Yusuf huikkaa.

»Ei nähdä, jos ehdin huomata sinut ajoissa», Evy vastaa, mutta mäyräkoira on jo kiskonut miehen niin kauas, ettei tämä kuule.

»Tänään taitaa olla yksi niistä päivistä», Evy nurisee ja katsoo Sabaa. »Mitä sanoisit pienestä kermavaahtotilkasta jälkiruoaksi?»

Särkevän polven vuoksi aamun kierros kestää tavallista pidempään, ja kun Evy vihdoin on valmis, hän ontuu polkua pitkin takaisin pääkadulle Saba perässään. Kissa tulee aina mukaan Evyn kierrokselle, hiippailee pari askelta jäljessä ja tarkkailee ympäristöä kuin olisi suorittamassa salaista tehtävää.

Rutiini on joka aamu sama. Ensin Evy varmistaa, että pelastusrenkaan pidike on kiinnitetty kunnolla ja turvaköysi suojassa auringonvalolta. Seuraavaksi hän tarkistaa, että pelastuskoukku on paikoillaan tolpan päässä ja viestilippu ehjä.

Sellaistakin on sattunut, että joku typerä teini on yrittänyt tehdä vaikutuksen kavereihinsa heittämällä pelastusrenkaan veteen. Silloin Evy on joutunut kiskomaan sen takaisin maihin ja ripustamaan paikoilleen varoen aiheuttamasta vahinkoa.

Evy on itse ottanut tehtäväkseen huolehtia kylän pelastusvarusteista, mutta kiitosta hän ei siitä saa. Jo vuosien ajan hän on yrittänyt taivutella kaupunginvaltuustoa ostamaan pieneen rantapoukamaan pelastuslautan ja ehdottanut, että laiturin eteläreunaan asennettaisiin toiset pelastustikkaat, mutta pyyntö on evätty jyrkästi.

Evy puristaa taskussa olevan kätensä nyrkkiin. Ajatus saa hänet heti vihaiseksi. Alf, valtuuston puheenjohtaja, ei todellakaan ole laatikon terävin veitsi. Hän väittää, että virtaus laiturin vieressä on niin heikko, että pelastusrengas

riittää. Kaikkihan nyt tietävät, että virtauksen voimakkuus vaihtelee ja suunta on avomerelle päin. Evy haluaisi viedä Alfin laiturille ja tönäistä hänet veteen nähdäkseen, pääsiskö mies ylös pelkän pelastusrenkaan avulla, mutta hän ei ole vielä keksinyt, miten saisi Alfin houkuteltua rantaan.

Aamu on kaunis, vaikkei Evy sellaiseen juuri huomiota kiinnitäkään, ja keskustaa lähestyessään hän tuntee auringon lämmön kasvoillaan.

Kauempana näkyy Monas Bed, Breakfast & Books. Vanha keltainen kapteenintalo näyttää persoonalliselta. Veistettyine vuorilautoineen ja sirosti sorvattuine ikkunanpuitteineen se seisoo uljaana pääkadun toisessa päässä vihreän puutarhan ympäröimänä. Evy on tuntenut Monan siitä asti, kun muutti Ljusskäriin 80-luvun alussa, ja vaikka Mona on varsinainen höppänä ja toistelee samoja kysymyksiä (Miten voit? Siinähan se, polvea särkee. Oi voi, miten polvi voi? *Da capo!*), hän on yksi harvoista ihmisistä, joiden kanssa Evy vielä tulee toimeen.

Evy vilkaisee olkansa yli ennen kuin ylittää tien. Kun Mona oli ensimmäisen kerran maininnut aikovansa antaa vanhempiansa vanhalle hotellille nimeksi Monas Bed, Breakfast & Books, Evy oli innostunut. Hän oli kuvitellut, miten Ljusskär täyttyisi kirjallisuuden harrastajista ja miten he järjestäisivät edistyksellisiä keskustelutuokioita ja kiinnostavia kirjailijatapaamisia talon suurella lasiverannalla.

Valitettavasti Monan suunnitelma oli ollut paljon vaatimattomampi. Hän oli halunnut täyttää talon kirjoilla, koska hänen mielestään se näytti kodikkaalta, ja sen jälkeen Ljusskäriin on virrannut matkailijoita, jotka eivät ole kuulleet sen paremmin Faulknerista kuin Proustistakaan.

Evy koskettaa kipeää polveaan. Hän ei halua riidellä Monan kanssa eikä ole sen vuoksi enää ottanut asiaa puheeksi, mutta on selvää, ettei Mona hyödynnä majatalonsa täyttä potentiaalia. Kun taloon astuu sisään, voi

melkein kuvitella eksyneensä vanhuudenhöperön kirjastonhoitajan kotiin. Tosin jopa seniilillä kirjastovirkailijalla olisi todennäköisesti jonkinnäköinen systeemi, kun taas Monan kirjat lojuvat hujan hajan siellä täällä – ikkunalaudalla omituisten kukkaruukkujen välissä, pienellä sohva-pöydällä koinsyömien nojatuolien edessä ja joka ikisen kulhon ja sisustusesineen alla. Kaikki verhot ja pöytäliinat on ommeltu epämääräisistä tilkuista, ja jokaisella pöytätasolla törröttää käsin puhallettuja kirpputorimaljakoita, vanhoja kannellisia peltipurkkeja ja kummallisia kynttilänjalkoja. Paikka näyttää lievästi sanottuna levottomalta, ja kaiken lisäksi Mona on asettanut tarjolle myös kuivat-
tuja leviään pienissä eläimenmuotoisissa kulhoissa. Niin kuin nyt kukaan itseään kunnioittava kirjallisuusihminen haluaisi panna suuhunsa vaaleanpunaisen flamingon sisuksista tarjoiltua pikkupurtavaa!

Mitä enemmän Evy asiaa ajattelee, sitä kiukkuisemmaksi hän tulee. Mona ei ole koko tänä aikana onnistunut järjestämään yhtäkään kirjallista salonkia. Kerran hän oli ollut jo saamassa paikalle Bjarne Neesgardin, mutta tilaisuus oli peruuntunut kirjailijan kivuliaan vaivaisenluun vuoksi, vaikka Mona oli luvannut hänelle rajattoman määrän jalkahoitoa vierailun ajan ja varpaanerottajia koko loppuelämäksi.

Lukupiiriä Mona kai on pitänyt silloin tällöin, mutta siitä Evy ei juuri välitä. Alussa hän oli osallistunut pari kertaa, mutta kyllästynyt nopeasti tyhjänpäiväisiin keskusteluihin. Usein osallistujat olivat käyttäneet enemmän aikaa viinin valintaan kuin itse kirjasta puhumiseen, ja jotkut olivat jopa käyttäneet tilaisuutta röyhkeästi hyväkseen ja vuodattaneet omia henkilökohtaisia ongelmiaan sen sijaan, että olisivat keskittyneet kirjan juoneen ja henkilöhahmojen kehittymiseen. Kun on itse syväanalysoinut teosta useiden tuntien ajan ja valmistautunut jakamaan näkemyk-

sensä, on erittäin tuskallista joutua kuuntelemaan pienessä punaviinipöhnässä olevan kotipermanentatun vakuutusvirkailijan voihkinaa, että jokin ABBA-niminen yhtye on lopettanut uransa.

Viimeisellä kerralla Evy oli salakuljettanut mukanaan ajanottokellon, ja aivan kuten hän oli pelännytkin, itse kirjjan käsittely oli vienyt vain yksitoista prosenttia ajasta. Kun kotipermanenttinaisen sitten oli ilmoittanut valinneensa seuraavan tapaamisen kirjaksi *Hevosten laakson*, Evy oli päättänyt erota lukupiiristä.

Evy pudistaa päätään. Hänelle tulee edelleen paha maku suuhun, kun hän muistelee kaikkia niitä kioskirjoja, jotka hän oli melkein joutunut pakon edessä lukemaan. Jotain rajaa sentään siinäkin, miten paljon hän on valmis uhraamaan Monan vuoksi.

Evy kääntyy ja on juuri lähdössä kohti hotellia, kun hän huomaa, että joku tulee vastaan. Hän pujahtaa kulman taakse. Vaikka matkaa on kolmisenkymmentä metriä, henkilöstä ei ole epäilystäkään. Marianne kävelee häntä kohti järjettömän korkeissa koroissa ja mekossa, joka on niin tyköistuva, että näyttää kuin joku olisi käärinyt hänet sideharsoon.

Evy nojaa seinään ja tuntee, kun Saba, joka on saanut hänet kiinni, kiehnää hänen sääriään vasten. Evy ei ymmärrä, kuinka Marianne voi vapaaehtoisesti vetää jalkaansa sellaiset kengät tai mitä hän ylipäänsä tekee Ljus-skärissä. Eikö hän voisi pysytellä Amerikassa, kun kerran tuntuu viihtyvän siellä niin hyvin?

Marianne näyttää olevan matkalla Monan luo, mutta seisautuu, kun hänen käsilaukkunsa alkaa piipittää. Tottuneesti hän kaivaa esiin matkapuhelimensa ja painaa sen korvalleen.

Evy nyrpistää nenäänsä. Jotkut ihmiset ovat ilmeisesti niin tärkeitä, että heidän on oltava aina tavoitettavissa. Itse

hän ei voisi koskaan kuvitellakaan ostavansa kannettavaa puhelinta. Jos jollakulla on asiaa, hän voi vallan hyvin soittaa Evyn kotinumeroon.

Evy huokaa. Hän oli ajatellut ostaa merileväsämpylöitä, mutta nyt hän ei ikimailmassa voi astua sisään hotelliin, kun Marianne luuhaa siellä. Hän on vihannut Marianneä siitä saakka, kun tämä repi lapsuuskotinsa maan tasalle ja rakennutti tilalle hirvityksen, joka peittää Evyn merinäköalan. Marianne on sekä röyhkeä että omahyväinen, varsinainen madame je-sais-tout niin kuin Voltaire sanoisi. Häneltä puuttuvat sekä terve järki että käytöstavat.

Evy kääntyy vihaisena ympäri. Hän ei saata ymmärtää, miksi Ljusskär houkuttelee sellaista väkeä. Kaikki maailman typerykset tuntuvat kerääntyvän juuri tänne, ja Evy pelkää olevansa pian ainoa tervejärkinen koko kyläpahasessa.

»Vuoden paras feelgood-romaani.
Pirskahdelee täydellistä lukemisen ja kerronnan iloa.»

– AMELIA

Amerikkalainen Madeleine katosi jäljettömiin Ljusskärin idyllisessä rantakaupungissa vuonna 1987. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin hänen sisarensa Patricia saa nimettömässä kirjeessä Madeleineen liittyvän vihjeen. Patricia lähtee Skåneen toiveenaan selvittää pikkusisaren kohtalo.

Patricia majoittuu Ljusskärin ainoaan hotelliin ja tutustuu siellä kokoontuvan lukupiirin neuvokkaisiin naisiin. Kirjallisten harrastusten, kylän juorujen ja rakkaushuolien lomassa lukupiiriläiset ryhtyvät selvittämään Madeleinein mysteeriä. Mitä synkkää salaisuutta kylässä varjellaan?

Lukupiiri maailman laidalla on viehättävä ja toivontäyteinen tarina rakkauden ja ystävyuden parantavasta voimasta ja uusista aluista.

	 9 789510 452158	
www.wsoy.fi	84.2	ISBN 978-951-0-45215-8